

1 FINANČNÝ TRH, FINANČNÍ SPROSTREDKOVATELIA

1.1 Finančný trh, jeho zložky a mechanizmus fungovania

Podmienkou fungovania ekonomického systému je fungovanie finančného systému. **Finančný systém** má tieto zložky:

- finančné trhy,
- finančné inštitúcie ako sprostredkovatelia,
- finančné nástroje,
- veritelia a dlžníci,
- finančné transakcie.

Finančný trh predstavuje systém vzťahov, inštitúcií a nástrojov umožňujúcich akumulovať a rozmiestňovať dočasne voľné finančné prostriedky medzi ekonomické subjekty na základe vzťahu ponuky a dopytu. V trhovej ekonomike sa finančný trh považuje za vrchol všetkých ostatných trhov (trh tovaru a služieb, trh výrobných činiteľov, informačný trh...). Je to univerzálny trh, pretože jeho zdroje a prostriedky sú využiteľné vo všetkých oblastiach ekonomiky.

Na finančnom trhu sa stretáva ponuka voľných finančných prostriedkov v podobe úspor rôznych ekonomických subjektov a dopyt po týchto prostriedkoch zo strany rôznych ekonomických subjektov, ktoré ich využívajú ako investície. Veritelia, ktorí poskytujú svoje finančné prostriedky dlžníkom, získavajú od nich prísľub vrátenia týchto prostriedkov a okrem toho aj ďalšie finančné nároky – výnosy v podobe úrokov, dividend, resp. iných kapitálových ziskov. Tieto nároky sú zhmotnené v cenných papieroch, ktoré emitujú dlžníci a dávajú ich veriteľom.

Ekonomické subjekty vstupujú na finančný trh, aby:

- získali peňažné prostriedky na financovanie bežných prevádzkových potrieb alebo financovanie svojho rozvoja získaním dlhodobého úveru, emisiou akcií, obligácií a pod.,
- investovali svoje dočasne voľné peňažné prostriedky do krátkodobých alebo dlhodobých cenných papierov, resp. špekuláciou dosiahli zisk a zhodnotili tak investovaný kapitál.

Úlohou finančného trhu je vytvárať **súlad medzi úsporami a investíciami**, a to presunom finančných prostriedkov od subjektov s prebytkom finančných prostriedkov k subjektom s ich nedostatkom. Pohyb finančných prostriedkov od veriteľov k dlžníkom sa realizuje dvoma spôsobmi:

1. **priamym financovaním** – dlžníci získavajú finančné prostriedky od veriteľov priamo tým, že predávajú svoje cenné papiere, ktoré predstavujú veriteľovu pohľadávku voči nim. Predstavuje najjednoduchší spôsob pre finančné transakcie, má však nevýhody. Veriteľ i dlžník musia mať o transakciu záujem v tom istom čase, musí ísť o rovnaký objem finančných prostriedkov a veriteľ musí byť ochotný prijať cenný papier s danými podmienkami. Ďalším problémom je získanie informácií o partnerovi, čím vznikajú vysoké transakčné a informačné náklady nedostupné predovšetkým pre individuálnych účastníkov trhu;
2. **nepriamym financovaním** – ide o finančné transakcie, ktoré sa realizujú prostredníctvom finančných sprostredkovateľov. Finanční sprostredkovatelia zjednodušujú priame financovanie. Môžu byť nešpecializovaní a špecializovaní, ktorí obchodujú hlavne na vlastný účet.

Ako najväčší veritelia vystupujú na finančnom trhu domácnosti, ďalej sú to firmy, vlády, ale aj cudzinci vzhľadom na globálny finančný trh. Na strane dlžníkov je poradie zmenené, predovšetkým sú to firmy nasledované domácnosťami, vládami a cudzincami.

Členenie finančného trhu

Finančný trh sa člení z viacerých hľadísk:

a) z vecného hľadiska poznáme:

- *peňažný trh*,
- *kapitálový trh*,
- *devízový trh* – ide o nákup alebo predaj národnej meny za inú menu, vytvára sa na ňom devízový kurz na základe ponuky a dopytu, ktorý je cenou peňažnej jednotky jednej krajiny vyjadrenou peňažnými jednotkami inej krajiny,
- *poistný trh* – je trhom poistenia a zaistenia majetku, osôb, zodpovednosti za škody. Ide o špecifický druh tovaru – poistnú ochranu. Charakteristický je podmienenou návratnosťou (poistné plnenie nastáva, len ak sa splní určitá podmienka, teda nastane poistná udalosť) a neekvivalentnosťou (výška vyplatennej sumy nezodpovedá sume poistného, ktorú poistený subjekt zaplatil),
- *komoditný trh* – veľký rozvoj obchodu predovšetkým s cieľom špekulácie na pohyb ceny jednotlivých aktív. Ide hlavne o derivátové obchody, kde podkladovým aktívom je určitá komodita. Komoditný trh možno člení na *trh zlata a drahých kovov* – ide o obchodovanie so zlatom, menej so striebrom a platinou, *trh s nehnuteľnosťami* a *trh s inými aktívami* (umelecké predmety, starožitnosti, obilniny a iné plodiny, energetické komodity ako ropa, urán...);

b) podľa vstupu cenného papiera na trh poznáme:

- *primárny trh* – ide o trh, na ktorom sa obchoduje s novými emisiami cenných papierov, ktoré sú na trhu prvýkrát,
- *sekundárny trh* – predávajú sa na ňom už predtým emitované cenné papiere. Jeho úlohou je zabezpečiť *likviditu* cenných papierov pre investorov, t. j. ich opätovnú premenu na finančné prostriedky. Stanovujú sa na ňom ceny cenných papierov. Sekundárne trhy urýchľujú obchodovanie na primárnom trhu. Môžu sa organizovať ako burzy alebo voľne prístupné sekundárne trhy (*over-the-counter market* – OTC);

c) z časového hľadiska poznáme (najčastejšie používané hľadisko členenia):

- *peňažný trh* – trh s krátkodobými úvermi a finančnými nástrojmi, ktorých splatnosť je do 1 roka; vstupujú naň subjekty s prechodným nedostatkom finančných prostriedkov,
- *kapitálový trh* – určený na financovanie dlhodobých investícií; je trhom s dlhodobými úvermi a finančnými nástrojmi, ktorých splatnosť je viac ako 1 rok.

1.2 Finanční sprostredkovatelia a ich úloha na finančnom trhu

Medzi základné funkcie finančného trhu možno zaradiť **transformáciu úspor na investície** do tých oblastí ekonomiky, v ktorých prinášajú efektívne zhodnotenie, prispievajú k celkovému ekonomickému rastu krajiny a zvyšovaniu blahobytu jeho obyvateľstva. K transformácii dochádza prostredníctvom finančných sprostredkovateľov, v podmienkach Slovenskej republiky predovšetkým prostredníctvom bánk. Ide o **transformáciu**:

- **kvantitatívnu** – predstavuje získavanie vkladov vkladateľov a poskytovanie úverov klientom v rôznych objemoch,
- **časovú** – týka sa rôznej doby splatnosti, ide o časové zosúladenie zdrojov s ich použitím,
- **teritoriálnu** – predstavuje teritoriálnu alokáciu zdrojov z oblastí ich relatívneho prebytku do oblastí ich relatívneho nedostatku,
- **likvidity** – umožňuje premenu málo likvidných do likvidnejších aktív,
- **rizika** – možnosť diverzifikovať riziko investovaním do rôznych finančných nástrojov prostredníctvom finančného sprostredkovania,
- **menovú** – umožňuje prijímať zdroje v inej mene ako v mene, v ktorej sa poskytujú aktívne operácie.

Význam sprostredkovania nie je len v sprostredkovaní dočasne voľných zdrojov jedného subjektu a investičných potrieb druhého subjektu. Dôležitou úlohou sprostredkovania je aj znižovanie problému **asymetrie informácií**. Asymetriou informácií rozumieme predpoklad, že nie všetky subjekty, ktoré vstupujú na trh, majú dosta-

3 PEŇAŽNÝ TRH, CENNÉ PAPIERE PEŇAŽNÉHO TRHU

3.1 Charakteristika a členenie peňažného trhu

Peňažný trh je trh s krátkodobými úvermi a finančnými dokumentmi, ktorých splatnosť je menej ako jeden rok. Peňažný trh uspokojuje **krátkodobé** hotovostné požiadavky firiem, finančných inštitúcií a vlády. Existencia tohto trhu je spojená s tým, že vo väčšine týchto subjektov sú len zriedkavo príjmy a výdavky v rovnováhe, čiže majú prechodný nedostatok prostriedkov. Jednotlivé subjekty vystupujú na jednej strane ako veritelia, ak ich príjmy prevyšujú okamžité potreby, teda výdavky. Na druhej strane sa stávajú dlžníkmi v prípade, ak nemajú dostatočné množstvo finančných prostriedkov a musia sa krátkodobo zadlžiť. Ak sa dočasne voľné finančné prostriedky neinvestujú, subjekty zaznamenávajú náklady stratenej príležitosti v podobe straty úrokového príjmu.²⁶

Peňažný trh je najväčším trhom, ide o **veľkoobchodný trh**, na ktorom sa realizuje obrovské množstvo transakcií. Obchoduje sa s veľkými objemami peňazí na relatívne krátke obdobie. Peňažný trh **nemá centralizované obchodné miesto** v porovnaní s kapitálovým trhom, kde je takýmto miestom burza. Transakcie sa vykonávajú veľmi rýchlo, obchoduje sa telefonicky, prostredníctvom počítačov. Ide o **najlikvidnejší** trh, cenne papiere peňažného trhu majú lepšiu likviditu ako cenné papiere kapitálového trhu, sú najviac obchodovateľné a veľmi kvalitné, keďže je s nimi spojené **malé riziko**. Väčšinou sú však aj **málo výnosné**.

Na peňažnom trhu pôsobia **rôzni sprostredkovatelia**, predovšetkým centrálna banka, komerčné banky, brokerské firmy, inštitucionálni investori a veľké korporácie. Dominantné postavenie na peňažnom trhu majú **komerčné banky**, ktoré vstupujú na tento trh s cieľom **riadenia svojej likvidity**, a to hlavne v rámci medzibankových obchodov a vo vzťahoch k centrálnej banke.

Peňažný trh sa člení na:

- *medzibankový trh,*

²⁶ CHOVANCOVÁ, B. – MALACKÁ, V. – DEMJAN, V. – KOTLEBOVÁ, J. 2014. *Finančný trh – nástroje a transakcie*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2014.

- *diskontný trh,*
- *trh s depozitnými certifikátmi,*
- *trh s cennými papiermi miestnych samosprávnych celkov,*
- *medzipodnikový trh.*

3.2 Medzibankový trh

Medzibankový trh je súčasťou peňažného trhu, pričom má rovnaké charakteristiky. Podobne ako peňažný trh nemá fyzickú podobu, transakcie sa uskutočňujú prostredníctvom elektronických počítačových systémov (napr. Reuters), brokerských spoločností alebo telefónu.

Medzibankový trh eurozóny tvorí Európska centrálna banka (ECB), národné centrálné banky, komerčné banky, brokerské firmy, inštitucionálni investori a veľké korporácie. Banky si na peňažnom trhu riadia svoju likviditu v rámci medzibankových obchodov, ale aj prostredníctvom obchodov s centrálnou bankou. Obchodovanie sa uskutočňuje 24 hodín denne. Zdroje z medzibankového trhu predstavujú pre banky pomerne drahý zdroj financovania. Ak je banka odkázaná na zdroje z medzibankového trhu, je veľmi zraniteľná. Poskytnutie likvidity inej banke na medzibankovom trhu závisí aj od rizikovosti banky. Vklady bánk v inej banke nepodliehajú ochrane, v prípade bankrotu banka, ktorá poskytla prostriedky inej banke, by o tieto prostriedky prišla.

Eurosystem tvoria ECB a národné centrálné banky (CB) členských štátov EÚ, ktoré prijali euro. Vstupom Slovenskej republiky do EÚ 1. mája 2004 sa Národná banka Slovenska (NBS) stala súčasťou **Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB)**, ktorý je tvorený ECB a národnými CB všetkých krajín EÚ. Od 1. januára 2009, keď SR zaviedla euro, je guvernér NBS plnoprávnym členom Rady guvernérov ECB a NBS je integrálnou súčasťou eurosystému.

Hlavným cieľom eurosystému je udržiavať v eurozóne cenovú stabilitu a chrániť tak kúpnu silu eura. Zabezpečenie cenovej stability je najdôležitejším príspevkom, ktorým môže menová politika pomôcť vytvárať priaznivé ekonomické prostredie a zabezpečiť vysokú úroveň zamestnanosti. V rámci jednotnej menovej politiky oznámila ECB presnú definíciu svojho hlavného cieľa. V októbri 1998 bol tento cieľ kvantitatívne stanovený ako horná hranica pre rast harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (*Harmonized Index of Consumer Prices – HICP*)²⁷ na ročnom základe, a to do 2 %. V máji 2003 upravila Rada guvernérov túto definíciu menového cieľa na „zabezpečiť mieru inflácie pod alebo blízko 2 % v strednodobom horizonte“. Cenová stabilita bola definovaná ako medziročné zvýšenie spotrebiteľských cien menšie ako

²⁷ HICP je cenový index, pri ktorom sa zohľadňujú len bežné spotrebné výdavky a v porovnaní s indexom spotrebiteľských cien – CPI sú z neho vylúčené tovary a služby, ktoré majú charakter investície. Základnými komponentmi tohto indexu sú ceny tovarov v členení na spracované a nespracované tovary, ďalej priemyselné tovary a energia a druhou zložkou indexu sú ceny služieb.

6 AKCIOVÝ TRH

6.1 Akcia – majetkový cenný papier

Akcia predstavuje podiel na základnom kapitáli spoločnosti. Má presne stanovenú menovitú hodnotu, ktorá sa uvádza v peňažných jednotkách.

Vlastný kapitál, ktorý sa označuje najčastejšie ako *základný kapitál*, získava sa emisiou akcií. Ak sa zakladá akciová spoločnosť, musí emitent vopred uviesť výšku základného kapitálu, ktorý je rozdelený na príslušný počet akcií a každá akcia má svoju menovitú hodnotu. Inými slovami môžeme povedať, že počet akcií krát ich menovitá hodnota tvorí základný kapitál akciovej spoločnosti. Teda ak sa rozhodne spoločnosť emitovať akcie s menovitou hodnotou 100 EUR na jednu akciu a počet kusov predstavuje 20 000, potom základný kapitál je 2 mil. EUR.

Z pohľadu investora treba rozlišovať medzi menovitou hodnotou akcie, ktorá vyjadruje podiel na majetku spoločnosti a trhovou hodnotou akcie. Trhová hodnota, resp. trhová kapitalizácia je výsledkom ocenenia príslušnej akcie trhom a možno ju vyjadriť takto:

$$\text{Trhová kapitalizácia} = \text{cena akcie} \times \text{počet akcií}$$

Inými slovami, trhová kapitalizácia môže byť niekedy podstatne vyššia, ako je majetok spoločnosti. Vtedy hovoríme o nadhodnotení spoločnosti trhom. V opačnom prípade, ak je trhová kapitalizácia menšia, hovoríme, že akcie sú lacné, resp. podhodnotené.

Akcie na rozdiel od obligácií stelesňujú aj *vlastnícky podiel* na majetku spoločnosti, z čoho vyplývajú aj určité práva pre ich držiteľov:

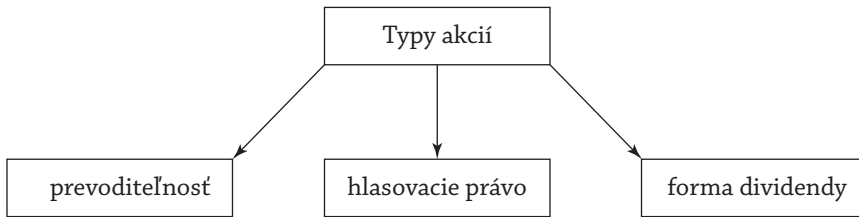
- právo účasti a hlasovania na valnom zhromaždení,
- právo na predloženie ročnej uzávierky na valnom zhromaždení,
- informačné právo – akcionár môže požadovať určité informácie od predstavenstva,
- nárok na dividendu, ktorú vrátane jej výšky musí odhlasovať tiež valné zhromaždenie,
- predkupné právo pri emisii nových akcií a konvertibilných dlhopisov,
- právo podieľať sa na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti.⁴⁷

Tieto práva majú všeobecnú platnosť, v praxi sa však môžu obmedzovať podľa toho, o aký druh akcií ide.

⁴⁷ Podrobnejšie pozri zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

6.1.1 Členenie akcií

Akcie môžeme členiť podľa rôznych kritérií. Rozdiely sa prejavujú v jednotlivých krajinách a ich legislatívnych normách. Z hľadiska prehľadnosti a funkčnosti sú dôležité tri základné kritériá:

Podľa **prevoditeľnosti** rozlišujeme akcie *na meno* a akcie *na majiteľa*.

1. Akcie *na meno* znejú na konkrétne meno akcionára a akciová spoločnosť je povinná viesť zoznam akcionárov. Pri predaji, resp. prevode akcie na iné meno sa vyžaduje zápis o zmene vlastníka v zozname akcionárov. Takéto akcie nie sú anonymné a spoločnosť má dokonalý prehľad o svojich akcionároch, čo má nesporne veľké výhody, ale aj nevýhody. Takéto akcie sú vzhľadom na ich obmedzenú prevoditeľnosť ťažšie obchodovateľné. V našich podmienkach sú tiež všetky akcie zaregistrované v centrálnom depozitári, kde sú presne evidované na meno jednotlivých akcionárov, čo vytvára aj transparentný obraz o vlastníckej štruktúre.
2. Akcie *na majiteľa* majú jednoduchý prevod, ktorý spočíva v odovzdaní inému majiteľovi, na ktorého prechádzajú aj všetky práva vyplývajúce z vlastníctva akcií. Tieto akcie majú teda anonymný charakter a sú ľahko obchodovateľné.

Z hľadiska ďalšieho kritéria, ktorým je **hlasovacie právo**, je dôležité členenie akcií na *kmeňové* a *prioritné akcie*.

1. **Kmeňové akcie** dávajú každému akcionárovi právo zúčastniť sa na valnom zhromaždení a pomer hlasovacích práv sa určuje podľa veľkosti zastúpeného kapitálu. Všeobecne platí zásada, že jedna akcia má jeden hlas. Valné zhromaždenie rozhoduje o všetkých rozhodujúcich otázkach chodu spoločnosti, ako napr. schválenie a zmeny stanov, rozdelenie zisku, odmeny predstavenstvu a dozornej rade, schvaľuje audítora, rozhoduje o zvýšení alebo znížení kapitálu, o zániku spoločnosti a pod. Majitelia takýchto akcií nesú teda nielen úspech spoločnosti, ale aj konečné riziko straty pri bankrote spoločnosti. Tak ako majitelia týchto akcií nemajú zaručené dividendy, nemusia dostať ani podiely na likvidačnom zostatku.

Akcionára môže zastupovať na valnom zhromaždení a uplatniť aj jeho hlasovacie právo napríklad aj banka, ktorá mu uschováva jeho cenné papiere. Takto realizované hlasovacie právo sa volá *depotné hlasovacie právo*.

2. **Prioritné akcie** majú v porovnaní s kmeňovými akciami mnohé výhody, ale aj nevýhody. Veľkosť ich emisie je obmedzená zákonom, pričom legislatíva môže tiež obmedziť (prostredníctvom stanov) hlasovacie právo, predkupné právo, resp. podieľať sa na likvidačnom zostatku.

10 KOMERČNÁ BANKA, JEJ POSTAVENIE A FUNKCIE⁸⁸

Komerčná banka je v podstate podnikateľský subjekt špecifického charakteru. V porovnaní s inými podnikateľskými subjektmi v iných odvetviach ekonomiky má celý rad osobitostí a špecifických rysov, ktoré sa prejavujú v jej postavení a celkovom význame, ktorý má v ekonomike.

Základným cieľom komerčnej banky je dosahovanie maximálneho zisku, resp. maximalizácia trhových cien akcií. Zároveň musí dodržiavať zásady stability a bezpečnosti z hľadiska rizík bankového podnikania.

Banku⁸⁹ môžeme charakterizovať ako finančného sprostredkovateľa, ktorého hlavnou činnosťou je sprostredkovanie pohybu finančných prostriedkov medzi jednotlivými ekonomickými subjektmi.

Komerčná banka ako sprostredkovateľ nakupuje relatívne voľné peňažné prostriedky od subjektov, ktoré ich majú relatívny prebytok a predávajú ich subjektom, ktoré ich majú relatívny nedostatok. Inak povedané, sprostredkovanie je založené na tom, že banky prijímajú vklady a z nich na vlastný účet poskytujú úvery.

Prijímanie vkladov považujeme za **pasívne operácie** komerčných bánk a poskytovanie úverov za **aktívne operácie** komerčných bánk.

Komerčná banka **je podnikateľský subjekt**, ktorý podniká s cudzími peňažnými prostriedkami. Výška vlastného kapitálu banky je na celkovej bilančnej sume, na strane pasív, v rozmedzí od cca 2 % do 9 %. Z kvantitatívneho hľadiska je zanedbateľná. Veľký význam má z kvalitatívneho hľadiska. Vysoký stupeň dôležitosti má predovšetkým cudzí kapitál. Komerčné banky cudzí kapitál predávajú – zhodnocujú vo forme aktívnych operácií.

⁸⁸ Kapitola je spracovaná na základe zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov. Jednotlivé časti zákona sú spracované v súlade so znením zákona tak, aby dokumentovali základnú podstatu banky, podmienky na jej založenie, základné fungovanie banky a v prípade, že sa banka dostane do problémov, spôsoby ich riešenia, ako sú otázky nútenej správy – jej začatie, fungovanie a skončenie až po odobratie bankovej licencie. Kapitola nepodáva úplné teoretické odpovede na uvedené otázky. Tie sú spracované v publikáciách určených pre poslucháčov špecializácie bankovníctvo.

⁸⁹ Pojmom banka rozumieme všetky banky okrem centrálnej banky, to znamená všetky obchodné, resp. komerčné banky, okrem Národnej banky Slovenska. V EÚ je pre banku zaužívané označenie úverová inštitúcia.

V zákone č. 483/2001 Z. z. o **bankách** v znení neskorších predpisov je stanovené, že banka: je právnická osoba, ktorá má sídlo v SR, je založená ako akciová spoločnosť, má bankovú licenciu, prijíma vklady a poskytuje úvery.

Banka podľa zákona môže ďalej vykonávať:

- platobný styk a zúčtovanie,
- investičné služby,
- obchodovanie na vlastný účet alebo na účet klienta na peňažnom a kapitálovom trhu,
- správu pohľadávok a cenných papierov klienta a s tým súvisiace poradenstvo,
- poskytovanie záruk, akreditívov,
- vydávanie a správu platobných prostriedkov,
- poskytovanie poradenských služieb v oblasti podnikania,
- vydávanie cenných papierov,
- finančné sprostredkovanie,
- uloženie cenných papierov a prenájom bezpečnostných schránok,
- poskytovanie bankových informácií,
- hypotekárne obchody,
- funkciu depozitára,
- spracovanie bankoviek, mincí a pamätných peňazí.

10.1 Základné funkcie bánk

V podmienkach trhovej ekonomiky majú banky veľmi rôznorodú a nezastupiteľnú úlohu. Banky plnia celý rad rôznych funkcií. Za štandardné základné funkcie banky môžeme označiť nasledujúce:

- finančné sprostredkovanie,
- emisia bezhotovostných peňazí,
- uskutočňovanie bezhotovostného platobného styku.

Finančné sprostredkovanie. Banky sú najdôležitejšie inštitúcie finančného sprostredkovania. Finančné sprostredkovanie uskutočňujú na ziskovom princípe. To znamená, že kapitál umiestňujú tam, kde prináša – pri danej miere rizika – najvyššie zhodnotenie, kde je jeho umiestnenie najefektívnejšie.

Emisia bezhotovostných peňazí. Jedinou inštitúciou, ktorá môže v štáte emitovať hotovostné peniaze, je centrálna banka. Bezhotovostné peniaze (peniaze v podobe zápisov na bankových účtoch) môžu vytvárať okrem centrálnej banky aj komerčné banky.

Uskutočňovanie bezhotovostného platobného styku. Jednou zo základných funkcií komerčných bánk je uskutočňovanie bezhotovostného platobného styku. Komerčné banky tým, že vedú účty pre veľký počet svojich klientov, môžu uskutočňovať vzájomné platby prostredníctvom účtov bez toho, aby boli potrebné hotovostné peniaze. Kvalita a kvantita platobného styku je jednou zo základných podmienok vyspelosti ekonomiky.

10.2 Dohľad nad bankami

Činnosť bánk a pobočiek zahraničných bánk v SR podlieha, podľa vyššie uvedeného zákona, dohľadu, ktorý vykonáva Národná banka Slovenska.⁹⁰ Dohľad sa vykonáva v rozsahu ustanovenom zákonom o bankách nad jednotlivými bankami, pobočkami zahraničných bánk alebo inými subjektmi a tiež nad konsolidovanými celkami, ktorých súčasťou sú aj banky, a nad finančnými konglomerátmi. Národná banka Slovenska pri výkone dohľadu nad bankou alebo pobočkou zahraničnej banky preskúmava a hodnotí:

1. organizáciu riadenia,
2. rozdelenie zodpovednosti,
3. prijaté stratégie,
4. zavedené systémy a postupy pri výkone povolených bankových činností,
5. informačné toky a riziká, ktorým banka alebo pobočka zahraničnej banky je alebo môže byť vystavená, pričom súčasne overuje ich dostatočné krytie vlastnými zdrojmi.

Na základe vykonávaného dohľadu Národná banka Slovenska okrem iného posúdi, či vlastné zdroje, ktorými banka disponuje, zodpovedajú obozretnému riadeniu banky a súčasne posúdi dostatočnosť krytia rizík vlastnými zdrojmi.

Národná banka Slovenska na základe tohto posúdenia oznámi banke, či jej vlastné zdroje sú dostatočné na krytie rizík. Ak túto podmienku vlastné zdroje nespĺňajú, Národná banka Slovenska v oznámení banke uvedie výšku vlastných zdrojov potrebných na krytie rizík. Národná banka Slovenska pri výkone dohľadu zohľadňuje možný vplyv svojich rozhodnutí na stabilitu finančného systému, a to najmä v kritických situáciách. Ak Národná banka Slovenska zistí na základe vykonaného preskúmania, že banka alebo pobočka zahraničnej banky môže predstavovať systémové rizi-

⁹⁰ Jedným z pilierov Bankovej únie je Jednotný mechanizmus dohľadu. Ide o najrozpracovanejší pilier, ktorý je založený na prenesení konkrétnych kľúčových úloh dohľadu nad bankami so sídlom v krajinách eurozóny na európsku úroveň. Konečnú zodpovednosť za dohľad poniesie ECB, ale svoje úlohy v rámci jednotného mechanizmu dohľadu vykonáva s vnútroštátnymi orgánmi dohľadu. Uvedená štruktúra dohľadu zabezpečí silný a jednotný dohľad v celej eurozóne a zároveň využije miestne a špecifické vedomosti vnútroštátnych orgánov dohľadu. ECB zodpovedá za dohľad nad všetkými bankami v bankovej únii na základe uplatnenia jednotného súboru pravidiel. ECB prebrala priamy dohľad nad systémovo najvýznamnejšími bankami. Úlohy, ktoré neprešli vyslovene na ECB, zostali v právomoci vnútroštátnych orgánov dohľadu. Tieto zodpovedajú za:

- ochranu spotrebiteľa,
- boj proti praniu peňazí,
- dohľad nad úverovými inštitúciami tretích krajín, ktoré si zriaďujú pobočky a poskytujú cezhraničné služby v členskom štáte.
- ECB plní svoje funkcie v oblasti dohľadu nezávisle a je zodpovedná za svoju činnosť Európskemu parlamentu a Rade.